

До 90-річчя НАОМА

Андрій Чебикін

ректор Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури, народний художник України, лауреат Національної премії України ім. Тараса Шевченка, професор, академік, президент Академії мистецтв України

Академія — флагман художньої освіти в Україні

Заснована у грудні 1917 року Українська академія мистецтва стала передумовою довгоочікуваної організації художньої освіти в Україні. Основними ініціаторами її створення були видатні діячі культури, науки і мистецтва — академік М. Грушевський, вчені Д. Антонович і Г. Павлуцький, художники В. Кричевський і Ф. Кричевський, М. Бойчук, О. Мурашко, Г. Нарбут, М. Бурачек, М. Жук, А. Маневич. За роки свого існування навчальний заклад зазнав неодноразових реорганізацій та перебудов. Особливо інтенсивно реформаторські процеси відбувалися протягом двох пореволюційних десятиріч, коли час від часу змінювалися мистецька орієнтація закладу та його назва. Так, 1922 року після довгих

суперечок щодо підготовки художніх кадрів, спроможних вирішувати проблеми "естетизації" навколишнього середовища, академію перетворили на Інститут пластичних мистецтв, який після злиття у 1924 році

з Київським архітектурним інститутом отримав нову назву — Київський художній інститут.

Уже тоді виникла ідея створення оновленої Академії мистецтв України. Спеціальна комісія на чолі з академіком АН України О. Новицьким підготувала й подала на розгляд уряду необхідні матеріали з метою створення Академії мистецтвознавства України. Але почалася доба репресій творчої інтелігенції, насамперед щодо найкращих її представників. Протягом 1934/35 навчального року була проведена чергова реорганізація мистецької освіти. Київський інститут отримав назву Український художній інститут, а 1939 року — Київський державний художній інститут. Наприкінці 1980-х років ініціативна група українських діячів мистецтва і архітектури порушила питання про відновлення академії. Постановою Кабінету Міністрів України від 17 грудня 1992 року, тобто до 75-річчя від часу заснування, навчальному закладові було повернуто його первісну історичну назву — Українська академія мистецтва. А відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 17 березня 1997 року вона стала називатись Академією образотворчого мистецтва і архітектури. Рішенням Державної акредитаційної комісії України від 8 липня 1997 року академію акредитовано за IV рівнем, а 23 листопада 1999 року — атестовано.

За вагою досягнення у навчальній та науковій діяльності, підготовки мистецьких і науково-педагогічних кадрів, велику роль у розробці методів підготовки фахівців Указом Президента України від 11 вересня 2000 року Академії образотворчого мистецтва і архітектури надано статус національної.

Академія є провідним вищим мистецьким навчальним закладом з підготовки кадрів українського образотворчого мистецтва і архітектури. Яскравий слід у її становленні залишили всесвітньовідомі мистецькі школи Михайла Бойчука, Георгія Нарбута, Федора Кричевського. Серед випускників академії з особливим пієтетом хочеться згадати хоча б деяких з них, зокрема такі особистості, як Платон Білецький, Василь Бородай, Макар Вронський, Тетяна Голембієвська, Сергій Григор'єв, Олександр Данченко, Сергій Ержиговський, Василь Забашта, Віктор Зарецький, Олександр Ковальов, Володимир Костецький, Олександр Лопухов, Тимофій Лящук, Георгій Меліхов, Олексій Олійник, Оксана Павленко, Іван Падалка, Олександр Пашенко, Анатолій Пламеницький, Віктор Пузирков, Микола Рокицький, Олена Сахновська, Василь Седляр, Іван Селіванов, Олександр Сиротенко, Микола Стороженко, Михайло Хмелько, Вілен Чеканюк, Віктор Штаталін, Тетяна Яблонська, Георгій Якутович та багато інших митців, які стали визначними діячами української національної культури.

Багаторічна викладацька діяльність творчо-педагогічного колективу академії стала міцним фундаментом, на якому впродовж десятиліть здійснюється підготовка фахівців з усіх основних видів образотворчого мистецтва, архітектури та мистецтвознавства. Основними структурними підрозділами Академії є факультети:

1. **Факультет образотворчого мистецтва** — готує фахівців з живопису, графіки, графічного дизайну, скульптури, театральньо-декораційного мистецтва, реставрації творів мистецтва (декан — заслужений художник України, доцент А. Яланський).

2. **Факультет архітектури** (декан — кандидат архітектури, доцент О. Сєдак).

3. **Факультет теорії та історії мистецтва** з відділеннями: мистецтвознавства (теорія та історія мистецтва); мистецтвознавства, організації та управління розвитком художньої культури (декан — заслужений працівник культури України, доцент В. Джулай).

Головна форма набуття в академії фахових знань — навчання студентів у 25 навчально-творчих майстернях, якими успішно керують найавторитетніші майстри мистецтва і архітектури.

Майстерні станкового живопису очолюють професори М. Гуйда, Ф. Гуменюк, В. Гурін, В. Забашта, О. Лопухов.

Незважаючи на те, що майстерні мають різну спрямованість, їм притаманні індивідуальний підхід, дбайливе ставлення педагогів до творчої особистості студента, культивування вільного самовираження, заохочення оригінальних композиційних вирішень з урахуванням кращих національних надбань та досягнень класичного мистецтва академічних шкіл світу.

Майстерню монументального живопису очолює професор О. Кожеков; майстерню монументального живопису і храмової культури — професор М. Стороженко; майстерні сценографії — ст. викладач А. Александрович-Дочевський, доценти О. Бурлін, А. Кириченко; майстерню екранних мистецтв — ст. викладач Р. Адамович; майстерню реставрації творів станкового і монументального мистецтва — доцент Ю. Коренюк, майстерню реставрації скульптури і творів декоративно-ужиткового мистецтва — професор кафедри О. Мінжулін; майстерні вільної графіки — професори М. Компанець, А. Чебикін; майстерню книжкової графіки — професор Г. Галинська; майстерню мистецтва книги (дизайн та інтролігація) — професор В. Чебанік; майстерню графічного дизайну — професор В. Шостя; майстерні скульптури — професори В. Чепелик, В. Швецов; майстерні архітектурного проектування очолюють професори Л. Прибега, Л. Скорик І. Шпара, доценти Д. Антонюк, А. Давидов.

Кожна майстерня має своє творче обличчя, напрямок та індивідуальну методику виконання програми, а кожен з її керівників — то своєрідна особистість. Постійно оновлюється зміст навчального процесу, впроваджуються новітні методики щодо підготовки спеціалістів. Індивідуальний підхід до виховання молодих митців дає можливість кожному студенту виявити свій хист у творчих роботах.

Академія підтримує науку й творчі зв'язки з вищими мистецькими навчальними закладами та провідними музеями образотворчого мистецтва зарубіжних країн, зокрема таких, як Бельгія, Болгарія, Голландія, Китай, Німеччина, Польща, США, Угорщина, Хорватія. Студенти й викладачі беруть участь у всеукраїнських та міжнародних виставках, а також у міжнародних пленерах.

З 1992 року в академії діє аспірантура з підготовки фахівців вищої кваліфікації за спеціальностями "Образотворче мистецтво", "Теорія архітектури, реставрація пам'яток архітектури" та асистентура-стажування для підвищення кваліфікації майбутніх педагогів з образотворчого мистецтва. Працюють дві відповідні спеціалізовані вчені ради із захисту дисертацій.

В академії існує дві форми навчання — денне та заочне. Заклад має сучасну навчально-методичну і матеріально-технічну базу. Загальна кількість студентів академії становить більш як 1000 осіб. На 14 кафедрах працюють понад 180 педагогів. З-поміж них: 21 — академіки і члени-кореспонденти Академії мистецтв України та Української академії архітектури, 11 лауреатів Національної премії України ім. Тараса Шевченка і Державної премії України в галузі архітектури, 39 докторів наук і професорів, 44 кандидати наук і доценти. 55 викладачів удостоєні високих почесних звань, у тому числі 11 — народного художника України, 1 — народного архітектора України.

Висока міжнародна репутація академії підтверджується і тим, що тут здобувають мистецьку освіту й іноземні громадяни.

Виховання національної еліти за високими культурними і духовними стандартами ми вважаємо пріоритетною стратегією Національної академії образотворчого мистецтва та архітектури.